

Crinum (Křín)

čeleď: Amaryllidaceae

Rodové jméno je odvozené z řeckého slova krinon = lilie. Pochází z tropických oblastí Afriky, Ameriky i Austrálie. Dorůstá výšky až 1m. Pod zemí vytváří hruškovitou cibuli, která může mít v průměru až 20cm zakončenou krkem se zbytky odumřelých listů. Listy jsou dlouhé, řemenovité, žlábkovitě prohnuté, sytě zelené, vytvářejí listovou růžici anebo jsou ve 2 vstřícných řadách. Kvete květy podobnými liliím na stonku v okolíku, jsou nálevkovité až trubkovité, 6tičetné, opatřené párem listenů, korunní lístky bývají zpětně stočené a zpravidla se otevírají postupně. Plody jsou kulaté. Nejznámějším druhem je *C. x powellii*.

Vyhovují mu vlhčí půdy bohaté na živiny a plné slunce. Je choulostivý na chlad.

Rozmnožuje se semeny nebo dceřinými cibulkami. Výsadba probíhá tak, aby krk cibule byl nad zemí.

Crinum abyssanicum

Crinum acaule

Crinum amabile (Křín černý)

Kvete červenofialovými květy.

Crinum americanum

oblasti: Alabama, Arkansas, Florida, Georgia, Jižní Karolína, Louisiana, Mississippi, Severní Karolína, Texas

Crinum amoenum

Crinum angustifolium

Crinum asiaticum (Křín asijský)

oblasti: Čína, Filipíny, Florida, Louisiana

Roste v Číně. Dorůstá výšky 0,4 - 1,2 (i 2)m. Patří mezi stálezelené rostliny. Listy jsou široce kopinaté, seskupené v růžici, dlouhé 0,3 - 1,5m a široké 4 - 20cm. Kvete ve tvaru okolíku s 20 - 50 (i 100) bílými květy, korunní lístky jsou úzké, dlouhé, převislé k zemi a mají dlouhé tyčinky. Plody má kulaté, zelené barvy, velikosti 4,5 - 6,5cm. Celá rostlina je jedovatá. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. *sinicum* - výška do 1m; listy úzké, zvlněné, tmavězelené; květenství 10 - 25tkvěté, prakticky ploché, narůžovělé

- 'Variegatum' - bíle panašované listy

Vyhovují mu pobřeží vodních ploch. Nesnáší pokles teploty pod 5°C.

Crinum augustum

Crinum baumii

Crinum bulbispermum

oblasti: Alabama, Florida, Gauteng, Jižní Karolína, Louisiana, Mpumalanga, Severní Karolína, Texas

Roste v JAR v trsech. Cibule s krkem může mít výšku až 40cm. Stonek má výšku až 1m. Listy jsou šedozelené, lesklé, zvlněné, žlábkovité a špičky jsou zpětně ohnuté. Květenstvím je okolík s aromatickými bílými nebo narůžovělými nálevkovitými květy s červenými žilkami.

Vyhovuje mu plné slunce, okraje potoků a vlhké louky, ale některá část roku musí být vyschlá. Snáší teploty do -10°C.

Crinum buphanoides

Crinum calamistratum

Dorůstá výšky 40cm. Využívá se jako akvarijní rostlina. Listy vyrůstají z centrální růčice, jsou dlouhé, mečovité a mají velmi výrazně zvlněný kraj.

Vyhovuje jí rozmezí teplot 20 - 28°C a jemný písek.

Crinum campanulatum

oblasti: J Afrika

Roste v jižní Africe. Dorůstá výšky 30 - 45cm. Listy jsou žlábkovité a špičky zpětně ohnuté. Kvete nálevkovitými červenými až růžovofialovými květy se světlejšími vrcholy a korunní lístky jsou dlouhé 5 - 8cm.

V době vegetace se sází do mělké vody, ale na zimu je nutné cibule držet v suchu.

Crinum carolo-schmidtii

Crinum crassicaule

Crinum defixum

Crinum delagoense

Crinum erubescens

oblasti: Jižní Amerika, Mexiko, Střední Amerika

Roste od Mexika po Jižní Ameriku. Dorůstá výšky 60cm. Květy jsou vzpřímené, paprscité, korunní lístky úzké, podvinuté a bílé.

Vyhovuje mu teplo a vlhko.

Crinum fimbriatulum

Crinum firmifolium

oblasti: Madagaskar

Roste na Madagaskaru.

Crinum flaccidum

oblasti: Střední Austrálie

Roste v Austrálii. Dorůstá výšky 45 - 60cm. Cibule se mohou nacházet až 1m pod povrchem a mají velmi dlouhý krk. Vytváří 6 - 12 nálevkovitě hvězdovitých květů v barvě bílé nebo béžové a průměrem až 15cm.

Vyhovují mu okraje potoků.

Crinum giganteum (Křín obří)

oblasti: Afrika

Pochází z Afriky.

Crinum graminicola

Crinum jagus

Crinum latifolium

Crinum lineare

Crinum lugardiae

Crinum macowanii

oblasti: J Afrika

Roste v jižní Africe. Dorůstá výšky do 1,2m. Listy vytvářejí růžici. Květenství tvoří velké trubkovité květy a korunní lístky jsou zpětně ohnuté.

Crinum mauritianum

Crinum minimum

Crinum moorei

oblasti: Kapsko, KwaZulu-Natal

Roste v JAR. Dorůstá výšky 1 - 1,5m. Cibule mají dlouhý krk. Listy jsou široké, obloukovitě převislé. Květenství je 5 - 10tkvěté, vlastní květy jsou nálevkovité, převislé, bílé až narůžovělé, souměrné podle 1 osy, průměru 10 - 12cm a aromatické. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Cape Dawn' - květy světlerůžové

Vyhovuje mu polostín a vlhko, není však podmínkou.

Crinum natans (Křín plovoucí)

oblasti: Tropická Afrika

Pochází z tropické Afriky. Dorůstá výšky 50 - 100cm. Využívá se jako akvarijní rostlina. Z centrální růžice vyrůstají mečovité listy po krajích zvlňené.

Vyhovuje jí rozmezí teplot 24 - 30°C.

Rozmnožuje se cibulkami.

Crinum oliganthum

Crinum ornatum

Crinum pacificum

Crinum pedunculatum

oblasti: Nová Guinea, Nový Jižní Wales, Queensland, Tichý oceán

Roste v v Austrálii, Nové Guineje a několika ostrovů Tichého oceánu v trsech. Dorůstá výšky 2 - 3m a šířky 1,8- 2,4 (i 3)m. Cibule mají dlouhý krk. Listy jsou stálezelené, tlusté, kožovité a dlouhé do 1,2m. Květenstvím je 10 - 100květý okolík, vlastní květy jsou bílé a korunní lístky úzké. Plody jsou zelenobílé, lesklé a široké až 5cm.

Potřebuje plné slunce nebo polostín.

Crinum powellii

Drůstá výšky 1m. Kvete růžovými květy. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Album' - bílé květy

Crinum procerum

Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. splendans

Crinum purpurascens

Potřebuje vlhký substrát bohatý na živiny a teplé prostředí. Kvete růžovými květy složenými z úzkých dlouhých okvětních lístků, které deštníkovitě spadají k zemi.

Množí se dceřinými cibulkami.

Crinum subcernuum

Crinum thaianum (Křín thajský)

oblasti: Thajsko

Pochází z Thajska.

Dokáže dlouhodobě růst i pod vodou, kvete ale nad ní.

Crinum variable

Crinum x powellii (Křín Powellův)

Kříženec *C. bulbispermum* a *C. moorei*. Dorůstá výšky 1 - 1,2 (i 1,5)m. Cibule mají v průměru až 20cm a dlouhý krk. Listy jsou řemenovité, obloukovité a dlouhé až 1m. Květenství je 4 - 12tikvěté, vlastní květy jsou bílé nebo bílorůžové a nálevkovité. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Alba'/'Album' - výška 90cm a šířka 60cm; květy bílé, průměru 15cm; potřebuje chráněné slunečné místo, bohatou zálivku a pravidelné měsíční hnojení, odkvetlé květy se odstřihávají

Vyhovuje mu plné slunce a dobře snáší chlad. Je mrazuvzdorný do -12°C.

Crinum xanthophyllum

Crinum yemense

Crinum zeylanicum

oblasti: Florida, Louisiana, Portoriko

Další informace:

http://akvapédie.cz/krin-plovouci_crinum-natans/

<http://aqarium.blogspot.com/2007/04/crinum-natans.html>

<http://exoticke-rostliny.atlasrostlin.cz/krin-asijsky>

<http://jiho.ceskestavby.cz/rostliny/krin-crinum/>

http://web.telecom.cz/atzhoranek/kat2/crinum_purpurascens.htm

<http://www.garten.cz/a/cz/3241-crinum-x-powellii-album-krin-powelluv/>

<http://www.zelenelisty.estranky.cz/clanky/werbar---cibuloviny/crinum-mccoyi>

<https://www.rostliny.net/>